

LIBERETA'

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

Dodatek k časopisu Sindikata Italijanskih Upokoencev Spi-Cgil Fjk v slovenščini

spi.cgilfvg.it

Edizione in sloveno di Liberetà Fvg Anno 28 - Numero 2 - Dicembre 2023 - Reg. Tribunale di Trieste N. 934 del 21/5/96 - Direttore responsabile Antonello Rodio - Stampa: Cronaca Fvg

FINANČNI ZAKON ZA LETO 2024

RAČUNI SE NE UJEMAJO

**Vladni manever bremeni
upokoence in zaposlene.
Mobilizacija CGIL se nadaljuje**

Na 2. strani

Osvojimo našo prihodnost

Roberto Treu *generalni sekretar Spi Cgil FJK*

V kakšnem svetu živimo? V Ukrajini se nadaljuje vojna, ki se ne pojavlja več na naslovnih časopisov. V Izraelu ni videti konca nesprejemljivemu genocidu palestinskega naroda, medtem ko so izraelski talci Hamasa še vedno v rokah teroristov. Pa še veliko je konfliktov, v katerih se na različnih koncih sveta prelije kri, medtem ko smo priča nemoči in nepomembnosti mednarodnih organizacij, začeni s ZN. Evropska unija kaže, da ni sposobna igrati samostojne in dejavne vloge pri iskanju poti do miru.

Milijarde dolarjev in evrov vlagamo v financiranje orožja, namesto da bi ukrepali proti lakoti in žeji, ki pestita milijone ljudi. Ogromna sredstva, ki bi jih nujno potrebovali za boj proti podnebnim razmeram, ki že dolgo neposredno vpliva na prebivalstvo, tudi na našo državo, kjer beležimo vse pogostejše katastrofe.

Cgil si v vsem tem prizadeva za uveljavljanje drugačne vloge mednarodnih organizacij, začeni s Evropsko unijo. Tudi zaradi tega so prihajajoče volitve v Evropski

parlament tako pomembne, če želimo zaščititi in ponovno zagnati proces enotnosti in prepoznavnosti Evrope spričo napada desničarskih suverenistov.

V Italiji smo priča desničarski vladi, ki napada temelje demokracije in vrednote ustave ter zavrača vsakršen dialog in družbeno zastopstvo. Namesto tega izvaja politike, ki vodijo v obubožanje delavcev in upokoencev, krati jim sredstva in hkrati financira davčne utajevalce, zasebno zdravstvo, deregulira svet pogodb, zmanjšuje finančna sredstva NOO za jasli, bolnišnice in zdravstvene domove ter sredstva za krajevne oblasti. Zakon o nesamostojnosti ne namenja niti evra, povečuje obenem davke na plence in vložke.

Zavrača uvedbo minimalne plače, ki jo podpirajo tudi opozicijske stranke, s katerimi si želimo okrepiti dialog in soočenje. Medtem uvaja predlog za spremembo ustave, zmanjšanje vloge parlamenta in predsednika republike, kar bi zrušilo državno enotnost.

Cgil in Spi to zavračata z demonstracijami in splošnimi stavkami, skupaj z Uil ter stotinami združenj in organizacij, ki se ne strinjajo s političnimi ukrepi te vlade in zasledujejo drugačno idejo razvoja in širjenja pravic.

Naš boj bo dolg, saj ima ta vlada v parlamentu trdno koalicijo, vendar ne zastopa večine države. Naša odločenost in predanost tisočih delegatov in aktivistov pridobivata nove privrženca ter obnovljeno in naraščajoče sodelovanje delavcev in upokoencev, saj so rast revščine, neenakost in izguba temeljnih pravic vse bolj očitni. 15. decembra smo bili ponovno v Rimu, da bi kot upokoenci pokazali svoje nasprotovanje vladni politiki.

Tudi tukaj v deželi si ob finančnem zakonu, ki še nikoli ni bil tako bogat, prizadevamo doseči temeljite spremembe, zlasti dodatna sredstva za zdravstvo in socialno oskrbo: deželno zdravstvo, nekoč med najboljšimi, je z odličnosti padlo na zadnje mesto med italijanskimi deželami. Za vse to je odgovorna ta deželna

vlada s svojo protireformo, ki ne daje odgovorov na vse hujše čakalne seznane, resno pomanjkanje splošnih zdravnikov in zdravstvenega osebja, medtem ko krči storitve, zmanjšuje teritorialno zdravstvo, začeni s številom in vlogo okrožij, omejuje ukrepe za duševno zdravje, privatizira osnovne storitve ter zmanjšuje bolnišnice in službe na ozemlju.

Proti temu so Spi skupaj z zvezo združenj pripravili na desetine zborovanj, deljenja letakov, zbiranja podpisov in shodov. Zdaj, po pomembnem dogovoru z upokoenci Uil FJK, bomo preverili, ali je odbornik resnično pripravljen končno sodelovati v konkretnem soočenju: če odgovorov ne bo, se naša mobilizacija ne bo ustavila. Zastopamo namreč na tisoče ljudi in pripravljeni smo jih zaščititi tako na deželni kot na državni ravni. Velike demonstracije, kakršna je bila tista 25. novembra proti nasilju nad ženskami so dokaz, da se v državi spreminjajo pogledi in zavedamo se svoje osrednje vloge: prihodnost je naša in sposobni smo jo osvojiti.

Nekaj fotografij stavke v deželi z dne 17. novembra: v mobilizaciji so v veliki meri sodelovali sindikati upokoencev

► »Manever, ki se norčuje iz Italijanov.« Cgil in Uil na ulicah za spremembo finančnega zakona za leto 2024 in politik vlade Giorgie Meloni

Pokojnine in delo, vselej premalo

Finančni manever za leto 2024 se norčuje iz Italijanov. Zlasti iz delavcev in upokoencev, ki sodijo med najbolj prizadete zaradi odločitev finančnega zakona za leto 2024, ki ga je predstavila vla-

da Giorgie Meloni. Mobilizacija, ki sta jo Cgil in Uil začela z novembrskimi stavkami, izhaja namreč iz te sodbe – jasne in nedvoumne. Stavke so popolnoma podprli sin-

dikati upokoencev, ki so se skupaj z delavci podali na ulice in zahtevali spremembo politike te vlade in desnosredinske koalicije, ki jo podpira, pri tem pa dočakali veliko udeležbo na trgih.

Vlada je obljubila, da bo spremenila zakon Fornero, predvsem vodja Lige Matteo Salvini, ki je v volilni kampanji obljubil upokoitev z 41 leti plačevanja prispevkov za vse. No, in? Zakon Fornero se je še dodatno poslabšal. Obljubljala je dodatke za tiste, ki so že upokojeni, potrdila

■ Neuslišane obljube

pa je znižanja revalorizacije socialnih dodatkov, ki so bili določeni leta 2023, kot dodatek pa je »prodala« uskladitev (zapadle) inflacije iz leta 2022, tako da jo je ponudila mesec dni prej -

decembra namesto januarja - v upanju, da bodo ljudje pozabili na obljube o dvigu trinajste plače. Obljubljala je tudi davčno reformo, vendar je gora rodila miš: poenotila je davčne stopnje, ki v žepe delavcev in upokoencev z nizkimi in srednjimi dohodki prinaša malo ali nič.

■ Pokojnine

Ni predvideno popolno usklajevanje (indeksacija) pokojnin in potrjeno je znižanje skupnih zneskov pokojnin (glej stran 4), pri čemer se pozablja, da revalorizacija ni ne darilo in ne privilegij, temveč edini mehanizem, ki lahko vsaj delno zaščiti kupno moč pokojnin. Pozablja se tudi, da je 60 odstotkov pokojnin nižjih od 1000 evrov mesečno in ravno te so najbolj prizadete od najbolj osovražene in nepravičnega davka, to je inflacije, ki, kot vemo, najbolj prizadene nizke dohodke. Vendar pa je razkorak med obljubami in konkretnimi vladnimi odločitvami ogromen, ko gre za bodoče pokojnine. Po dolgih letih napadov na reformo Fornerove je desni sredi ni uspelo celo poslabšati že tako skromen ukrep, kakršen

je kvota 103, in za nekaj mesecev podaljšati delovno dobo s postopkom, ki omogoča predčasno upokoitev za delavce z 62 leti starosti in vsaj 41 leti plačanih prispevkov: daleč od kvote 41 za vse, kot je včasih obljubljala Liga! Prav tako je težji dostop do predčasnega pokojninskega plačila Ape social in Opzione donna, ki je mogoč le z 61 leti starosti in 35 leti prispevkov. Klofuta ženskam in hkrati klofuta mladim, saj ni opaziti niti najmanjšega znaka, da bi se stopilo na pot za zaščito njihovih prihodnjih pokojninskih dodatkov, ki so že oškodovani zaradi prekarnosti in nizkih plač. Vendar to še ni dovolj: znižale so se pokojninske stopnje za številne zaposlene v javnem sektorju.

■ Pomoč za zdravje in oskrbo

Ravno tako niso bile uslišane obveze o krepitvi javnega zdravstvenega sistema, ki je vse bolj v krizi. Povečanje zdravstvenega sklada, ki ga predvideva predlog zakona o proračunu, namreč skriva trik: dejansko gre le za nominalno povečanje, medtem ko se sredstva realno zmanjšujejo, saj jih spodkopavata inflacija in povečanje transferjev za pogodbeno zdravstveno varstvo, nekaj sto milijonov več za klinike, zasebne ustanove in lekarne. Dobršen del povečanja se poleg tega ne bo prenesel v dodatne storitve, saj bo dolžnostno in potrebno povečanje pogodb o zaposlitvi zahtevalo 2,3 milijarde evrov, potrjena pa je tudi zgornja meja, ki omejuje izdatke za nove zaposlitve. V primerjavi z večino evropskih držav Italija še vedno močno zaostaja pri financiranju javnega zdravstva. Pravica državljanov do zdravja in oskrbe, ki je že tako ogrožena, je še do-

datno oslABLJENA. Prizadet pa je tudi sistem oskrbe, saj niso zagotovljena sredstva za zakonodajne uredbe, s katerimi naj bi se izvajal novi zakon 33/2023 o reformi nesamostojnosti, ki je prav tako predviden v nacionalnem Načrtu za okrepanje in odpornost. Doslej se nacionalni sklad za nesamostojnost (leta 2024 v višini 913,6 milijona evrov) dodeljuje malemu številu ljudi: nekaj tisoč prejemnikom (50 odstotkov teh ima zelo hudo invalidnost). Ko bi ga razdelili med osebam, ki niso samostojne, bi vsaka od njih prejela le 70 centov na dan: prava sramota. Edini nacionalni ukrep je denarni transfer oziroma dodatek za spremstvo (527 evrov na mesec), ki pa ne zagotavlja oskrbe osebe s strani javne službe in niti ne individualnega načrta oskrbe, v katerem bi moral biti dodatek le eden od številnih elementov oskrbe.

Tuje pokojnine, potrebna je sprememba

Jugoslavijo so nekateri zapustili, da bi sledili svojim študijskim ali delovnim sanjam, drugi so bežali pred bombami in nasiljem. Tisti, ki so ostali v Italiji, so si na novo zamislili življenje, mnogi so se zaposlili v prevoznem sektorju, zlasti ženske pa so se svojo delovno pot nadaljevale v zdravstvu, kot pomožne zdravstvene delavke OSS ali kot medicinske sestre, ki so poklicno tudi napredovale. Nekateri, sosedje Slovenci in Istrani, so mejo kot čezmejni delavci prečkali vsak dan in se občasno soočali z njeno muhavostjo meja; šele leta 2023 bodo končno dobili pravico do prostega gibanja. Pribeljenci z Balkana so v Italiji preživeli vsaj trideset let svojega življenja, doživeli so take iluzije kot smo jih mi, podvrženi so bili zakonu Fornero, predčasno so bili odslovljeni – skratka, bili so taki kot mi.

Ko so dosegli upokojitveno starost, so se pogosto vrnili v svoje matične države, v velika mesta Slovenije, Hrvaške, Bosne in Srbije, ki še niso vstopile v Evropsko unijo. Ustrezno so pri patronatih zaprosili za prejemanje pokojnine, pri čemer so se največkrat obrnili na Inca na Reki ali v Pulju, pa tudi na Inca Slovenije v Koprju. Čakali so in še vedno čakajo, da jim bo starostna ali starostna pokojnina izplačana v skladu z njihovimi pridobljenimi pravicami. Pokojnine na območju nekdanje Jugoslavije, zlasti na ozemljih, ki so bila odstopljena z mirovno pogodbo in pozneje z Osimsko pogodbo, tj. v Istri, na območju Reke in v Sloveniji, so že dolgo obravnavane kot delovne pokojnine; obdobje vojnih pokojnin je mimo, ostalo je le nekaj stoletnih babic.

Vloge so prejeli zlasti na uradu Inps v Trstu, ki ga je prizadel endemični upad števila osebja, in čakanje,

ki bi lahko trajalo le mesece, se je spremenilo v leta, v dolga leta. Nekateri nesrečneži so morali čakati tudi štiri leta, za nekatere, ki so čakali na zaostalo izplačilo dodatka za spremstvo zaradi invalidnosti, je napočila prej smrt in njihovi dediči še vedno čakajo. Izvozili smo revščino! Kako je sploh mogoče živeti več let, ne da bi karkoli prejemal in ne da bi se zadolževal in dolgove moral tudi poravnati? Kljub spodbujanju sindikatov, patronatov in politikov, zamenjavi vodstva zavoda Inps, razpravam v deželnih in pokrajinskih odborih, se stanje ni spremenilo – še vedno se čaka.

Razloge je treba poiskati zunaj, tj. v odnosih med ustanovami socialne varnosti zadevnih držav, ki niso vedno enostavni, dokumentacija mora dospeti izključno po uradni poti na zahtevanih mednarodnih obrazcih, včasih jih kakšen uslužbenec zahteva v izvorniku, tako da se časovni okvir tako še podaljšuje, tekoči računi pa so izpraznjeni tudi prihrankov.

Potem so tu še nedoslednosti zakonov o družinskem pravu: v Italiji ženska, ko se poroči, obdrži svoj rojstni priimek, v sosednjih republikah Sloveniji, Hrvaški in Srbiji pa prevzame možev priimek, zato v primeru smrti zakonca potrebujejo overjeno davčno številko, na konzulatu predložijo dokumente, ki jih izdajo lokalne oblasti, in davčna številka se preprosto izda.

Če pa ima vdova po naključju svojo italijansko pokojnino, se zgodi, da je bila davčna številka, ki jo ima Inps, izdana na podlagi rojstnega priimka in tako pride do kratkega stika med obema številkami, ki prekine izplačilo pokojnine vdovi. Potem je tu še neskončna zgodba o oprostitvi davka Irpaf za nekdanje javne uslužbenke, ki prebivajo v tujini in imajo dvojno državljanstvo ter

stalno prebivajo v matični državi.

V vseh teh primerih se čas, potreben za izplačilo pokojnine, meri v letih! Potreben je preobrat, ki se kljub vključitvi novih okrepitev v vrstah tržaškega Inps še ni zgodil, čakamo pa na pospešitev drugih storitev zavoda, kot je likvidacija izplačil ob koncu službe (TFS) in odpravin (TFR) javnih uslužbencev ali priznavanje invalidnosti. To je že druga zgodba.

Elio Gurtner

Demonstracija Spi Cgil FJK skupaj s slovenskimi in hrvaškimi sindikati upokojevcem pred stavbo Inps v Trstu

Mejni nadzor, zaskrbljujoč povratek

Prosti pretok oseb (in blaga), ki ga določajo schengenski sporazumi, je zagotovo eden od največjih dosežkov, morda celo najpomembnejši, ki je bil dosežen z ustanovitvijo Evropske unije. Vstop Slovenije v schengensko območje od leta 2007, od 1. januarja letos pa tudi Hrvaške, je prispeval k izboljšanju odnosov med Furlanijo - Julijsko krajino in sosednjimi državami. Našo deželo, ki je nekoč veljala za vzhodno obrobje Italije in EU, vse bolj postavlja v središče Evrope. Prekinitev veljavnosti schengenskega sporazuma, za katero se je po izbruhu vojne v Izraelu odločilo 11 držav, med njimi Italija, Avstrija, Slovenija, Francija in Nemčija, ne more ne vzbujati skrbi. Ponovna uvedba mejnega nadzora, ki je v veljavi že dva meseca, je za sindikate zelo zaskrbljujoča, tudi zaradi posledic, ki jih ima za pretok čezmejnih delavcev iz Slovenije in Hrvaške, zlasti delavcev,

ki delajo v številnih sektorjih, vključno z domačo oskrbo starejših. Od tod tudi želja po »čim hitrejši ponovni vzpostavitvi prostega gibanja« med državami schengenskega območja, ki jo je izrazil tudi Medregijski sindikalni svet FJK SLO za severo-vzhod, ki so ga skupaj s slovenskimi sindikati ustanovili Cgil, Cisl in Uil iz Furlanije - Julijske krajine. Predsedstvo MSS je nemudoma izrazilo »močno zaskrbljenost« zaradi prekinitve veljavnosti pogodbe na mejah z Avstrijo in Slovenijo, ki bi imela hude posledice za čezmejne delavce ter gospodarsko in socialno strukturo zadevnih ozemelj, ne da bi predstavljala »verodostojno preprečevalno sredstvo za vstop vseh nevarnih subjektov.« Hkrati je sindikat sprejel ukrepe, s katerimi je zahteval vzpostavitev hitrih poti za delavce, s čimer bi se skrajšal čas, potreben za kontrolo.

KONFLIKT MED IZRAELOM IN GAZO: DOKUMENT SPI

Mir kot edina zastava

Odločno obsodbo Hamasovega terorizma, pa tudi izraelske agresije v Gazi in njenih hudih posledic za civilno prebivalstvo. To je povzetek dokumenta o krizi v Izraelu, ki ga je potrdila generalna skupščina Spi. »Vsi« – tako je zapisano v dokumentu – »morajo spoštovati mednarodno pravo. Popolnega obleganja ni mogoče uvesti tako, da se palestinsko prebivalstvo na območju Gaze izpostavi nenehnemu bombardiranju, zaradi katerega je več kot dva milijona ljudi brez luči, vode, zdravstvene oskrbe in hrane.«

Spi poziva nacionalne vlade, EU in OZN, naj namenijo vsa potrebna sredstva za prekinitev vojaških operacij, osvoboditev talcev in pomoč civilnemu prebivalstvu. »Edina zastava, ki jo moramo nositi, je zastava miru. Varnostni svet OZN mora sklicati mednarodno mirovno konferenco, na kateri bi priznali državo Palestino kot polnopravno članico Združenih narodov z varnimi mejami, polno suverenostjo in odgovornostjo na podlagi tega, kar je bilo zapisano v sporazumih iz Osla,« lahko še preberemo v dokumentu.

Zdravstvo v FJK, postopno upadanje

Čakalni sezname, beg zdravnikov, medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zasebni sektor, kriza novih poklicev, vse bolj zaskrbljujoč umik splošnih zdravnikov. Nobenega znaka ne beležimo, ki bi pokazal, da bi se proces upadanja javnega zdravstva v Furlaniji - Julijski krajini upočasnil. In če je že res, da vprašanje zdravstva dramatično vpliva na celotno državo, ima v naši deželi še posebej dramatične razsežnosti, tudi glede na dejstvo, da smo se samo pred nekaj leti uvrščali med najbolj zgljedna območja v državi glede kakovosti in nudenja zdravstvenih storitev. Za še dodatni upad so krive značilnosti naše demografske strukture, kjer starejši od 65 let predstavljajo že 26 odstotkov celotnega prebivalstva, kar pomeni, da je dežela FJK po Liguriji in Umbriji tretja najstarejša dežela v Italiji. Ob demografskem trendu, ki predvideva postopno naraščanje števila prebivalcev s kroničnimi boleznimi in oblikami invalidnosti, se kakovost socialne in zdravstvene oskrbe postopoma zmanjšuje, zaradi česar so najšibkejši in najbolj potrebne skupine, ki potrebujejo zdravstveno pomoč, vedno bolj osamljene in brez zaščite: to potrjujejo tudi podatki Lea, ki jih preučuje ministristvo za zdravje, na podlagi katerih se 9,8 odstotka državljanov FJK zaradi čakalnih dob in nizkih dohodkov odpove oskrbi.

ČAKALNI SEZNAMI, FJK SE NI IZKAZALA Eden najbolj kritičnih dejavnikov so nedvomno čakalni sezname, ki se še naprej daljšajo oziroma se ne krajšajo, kljub do-delitvi sredstev zasebnemu

sektorju (+10 milijonov evrov sredstev tudi v okviru zadnjega jesenskega proračunskega manevra), ki sta jih predsednik Fedriga in odbornik za zdravje Riccardi predstavila kot glavno (če že ne edino) rešitev problema. To pa je »zdravilo«, ki ne učinkuje, kar potrjuje tudi nedavno objavljeno poročilo nacionalne agencije za deželne zdravstvene storitve Agenas, ki je Furlanijo - Julijsko krajino uvrstila na samo dno seznama glede spoštovanja predpisanih rokov za preglede in izvide. Naj nanizamo nekaj primerov? Za kardiološko preiskavo z B prioriteto, tj. tako, ki mora biti zagotovljena v 10 dneh, čakajo prebivalci FJK v povprečju 13 dni, kar je največ na državni ravni (v sosednjih deželah Veneto

in Emilija Romagna čakajo povprečno 5 dni), za ortopedsko preiskavo pa kar 22 dni in tudi v tem primeru smo na dnu lestvice. Čakanje se precej podaljša glede na povprečje tudi za računalniško tomografijo, ultrazvočne preiskave trebuha in druge pomembne preiskave z visoko diagnostično vrednostjo. **MIGRACIJENA PODROČJU ZDRAVJA, PRORAČUN V RDEČIH ŠTEVILKAH**

Prispevek zasebnih izvajalcev s koncesijo v bistvu pa ne dovoljuje, da bi nadoknili zamud pri zagotavljanju storitev, ki za nekatere ope-

racije, zlasti na področju oftalmologije, presegajo celo enoletno čakalno dobo, kar vodi tiste, ki si to lahko privoščijo, da se obrnejo na zasebni sektor (brez koncesije), tiste, ki nimajo denarja, pa, da se odpovedo zdravljenju. Vlaganje sredstev v zasebni sektor pa ne pomaga niti omejevanju odhodov zdravstvenega osebja v druge dežele: po pozitivnem saldu v letu 2021 (+3 milijone), beleži v letu 2022 spet velik primanjkljaj (-8,5 milijona), kar je znak, da privlačnost nekdanj vrhunškega zdravstvenega sistema močno upada in na

► **Zaskrbljujoči podatki o čakalnih seznamih in zdravljenju izven dežele**
Število ljudi brez splošnega zdravnika narašča

račun vse bolj konkurenčnega soseda Veneta. Je za to kriva pomanjkljiva zasebna ponudba? Ne, odgovornost gre iskati v pomanjkljivosti javnega zdravstva, v begu zdravnikov, medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zasebne klinike, ki živijo od javnih prispevkov, ki jih plačujemo državljani s svojimi davki.

VSE MANJ SPLOŠNIH ZDRAVNIKOV Še en zgovoren kazalec krize javnega zdravstva in ki ga je močno občutiti v številnih območjih naše dežele, je pomanjkanje splošnih zdravnikov. V tem primeru ne gre za beg, bolj primerno bi to lahko definirali kot izhlapevanje, ki pa ga je bilo mogoče predvideti, saj je povezano z upokojitvijo zdravnikov, ki zelo pogosto tudi presega dovoljene starostne meje. Podatki so vse bolj zaskrbljujoči: samo v Vidmu, kot je razvidno iz tabele, smo pod kritično mejo 1500 bolnikov na zdravnika, pri čemer je deželno povprečje 1487, kar tri pokrajine od štirih pa že presegajo mejo, ki je pred odstopanji veljala za najvišjo dovoljeno mejo za eno ambulanto. Vendar so to povprečne vrednosti: v resnici je število prebivalcev, večinoma starejših, ki nimajo splošnega zdravnika ali so prisiljeni – zlasti na gorskih in obrobni območjih – se odpeljati več deset kilometrov na obisk ali po nepotnico, vedno večje. Zato so upokojenci Spi Cgil in Uil v dokumentu (glej na drugi strani), ki je pravi klic v stiski glede upadanja zdravstvene oskrbe v deželi, izrazili zaskrbljenost. Klic v stiski, ki zadeva predvsem starejše, bolne, nesamostojne osebe in njihove družine.

Sindikata upokojencev Cgil in Uil: »Demografija je tempirana bomba za socialno varstvo.«

Spi in Uilp FJK za enotno pogajalsko platformo o zdravstvu

»Demografski podatki jasno kažejo globoke spremembe, ki bodo danes, še bolj pa v bližnji prihodnosti, spodkopale družinsko blaginjo, kakršno smo doslej poznali: novi elementi, kakršen je vse poznejši prestop v odraslo življenje, enostarševske družine, vse več parov brez otrok, odpirajo resna vprašanja o tem, kakšen dejanski in potencialni prispevek bodo nove družine lahko nudile v prihodnosti. Tudi s tega vidika je nujno analizirati ključna vprašanja za zaščito zdravja ljudi, začeniši z najbolj ranljivimi, poudariti kritične vidike socialno-zdravstvenega sistema in pripraviti predloge, ki bi ga iz-

boljšali.« To je izhodišče enotne pogajalske platforme o zdravju, ki so jo pripravila deželni odbori sindikatov upokojencev Cgil in Uil. Skrb za pacienta in osrednja vloga javnega zdravstva, čakalni sezname, kadrovska kriza in odnos z zasebnim zdravstvom, vloga okrožij, pomanjkanje splošnih zdravnikov, boj proti ranljivosti starejših, položaj centrov za duševno zdravje, odnos s socialnimi službami, občini ter združenji in organizacijami. To so točke, na katerih je strukturiran dokument s konkretnimi predlogi, glede katerih Spi in Uilp pozivata k nujnemu začetku razprave z deželno vlado.